

Meditácia 60, [61](#) a [62](#)

Meditačný obsah 60:

V pozemskom svete neurčuje podmienky iba príroda, ani výlučne iba more hviezd. Sú to človekom rozvinuté myšlienky, ktoré počas nocí nevedome vychádzajú ku hviezdám a určujú napríklad pomer mieru a vojny, progresu a regresu, šťastia a nešťastia. Dnes sa väčšinou zabúda na význam človeka v jeho vzťahoch k úradnej vrchnosti, k politike, kultúre a v neposlednom rade k poveternostným podmienkam a k celému kozmu. Verí sa na vzdialeného Boha alebo na duchovnú determináciu, na režim alebo na určitú politickú osobnosť a zabúda sa na seba samého.

Jednotlivý občan sa v rámci celku hodnotí a považuje za tak nepatrného, ako malinké zrnko, ktoré padlo na rozľahlú plochu lúky. Ale takéto hodnotenie, ktoré o sebe má nevedome tak mnoho ľudí, nie je správne. Človeka nemôžeme prirovnávať k nejakým prírodným podmienkam, pretože človek žije duchom, alebo prinajmenšom prostredníctvom schopnosti ducha a jeho tvorivej sily. Bolo by tragické, keby jedinec musel myslieť podľa dobových tendencií a súčasne by mal pripustiť, že by bezmocne stál proti panujúcim a mocným oddeľujúcim hospodárskym a mocenským mechanizmom. So skutočným povedomím o tom, že duch pôsobí prostredníctvom myslenia a že existuje schopnosť myslieť ideálnu myšlienku, nemal by sa človek vidieť ako semienko, ktoré náhodne padlo na lúku a nebadane klíči uprostred veľkého množstva vitálneho vyrastania.

Poveternostné podmienky a pomery v atmosfére nevytvára iba samotná príroda, ale sú to jednotliví ľudia a národy, ktorí určujú harmóniu alebo disharmóniu. Korona kríza je každopádne vytvorená ľuďmi a politikmi a pomery v kultúre sú nesené kolektívnymi myšlienkami ľudstva.

Keď teraz zažijeme a zacítíme teplo, ktoré bolo témou poslednej meditácie, prebudí sa zväzknenejšie a vedomejšie individuálne sebaoposilnenie.

Nezávisle na príslušnosti k nejakej konfesii si pre nasledujúcu meditáciu máme zobrať na rozjímanie jedno miesto z Kázania na hore:

Vchádzajte tesnou bránou, lebo priestranná brána a široká cesta vedú do záhuby a mnoho je tých, čo ňou vchádzajú. Lebo tesná je brána a úzka je cesta, ktoré vedú do života a je málo tých, ktorí ich nachádzajú. (Matúš 7, 13-14)

Aká výpoveď žije v týchto dôrazných slovách? Ako tieto slová môžeme prežívať v zmysle duchovne nadzmyslového vnímania? Určujúca pri tom nemá byť teologická interpretácia.

Tieto slová evanjelia sa málokedy interpretujú podľa nadzmyslovej dimenzie, ale viac podľa moralizujúceho hodnotenia. K vytvoreniu poznania musí jedinec vyrásť nad polarity, ktoré sú buď misionárčenie, alebo narýchlo vymyslené špekulácie. Aká výpoveď žije skutočne v týchto riadkoch? Uvedené vety sú typicky meditačné.

Meditácia 61:

Vchádzajte tesnou bránou, lebo priestranná brána a široká cesta vedú do záhuby a mnoho je tých, čo ňou vchádzajú. Lebo tesná je brána a úzka je cesta, ktoré vedú do života a je málo tých, ktorí ich nachádzajú. (Matúš 7, 13-14)

Meditujúci si vo všeobecnosti najskôr musí vytvoriť o objekte svojho pozorovania prípravné myšlienky. Ak by spravil tú chybu, že by tento text interpretoval moralizujúc alebo príliš podľa vonkajšej orientácie, nedokázal by vniknúť do vnútorného obsahu a k duchovnému významu tejto výpovede. Pre začiatok a prípravu meditácie je dôležité, aby pomocou slov postavil pred svoju dušu čistý duchovný obraz. Výpoveď má duchovný význam a je úplne nezávislá od konfesiónálneho vyznania. Pre prvé konsolidovanie cvičenia preto cvičiaci musí mať v celom rozsahu svojho predstavového života jasno, že tento obraz Matúšovho Kázania na hore nemôže asociovať s pozemským životom, ani s vonkajšími formami správania. V texte sa človek pozerá na inšpiratívnu výpoveď, ktorá žije v zmysle duchovného vývoja, ale vôbec nemá trvanie v pozemskom svete.

Zakladateľ antropozofického Spoločenstva kresťanov Emil Bock spája túto bránu so slovami Krista: „Klopte, a bude Vám sprístupnené!“ (Matúš 7,7) a „Je ľahšie ťave prejsť uchom ihly, než boháčovi do božieho kráľovstva.“ (Marek 10,25; Lukáš 18,25; Matúš 19,24). Hoci interpretácia Emila Bocka nie je vzdialená od pôvodného významu, predsa len vedie pozornosť na spôsob života ľudí, napríklad na bohatstvo a na známu kresťanskú modlitbu so slovami „Klopte a bude

Vám otvorené". Avšak tu ide o odlišný text s odlišným významom, keď skúmame jeho pôvod.

Obraz, že sa nám tu predkladá úzka a široká brána, aby sme to znovu zopakovali, je duchovný a musíme ho aj duchovne chápať. Vôbec ho nemáme skúmať nejakým porovnávaním alebo hľadaním nejakej analógie (s inými výpoveďami), lebo keď človek objavuje podobné výpovede, nemá vychádzať z toho, že na opis sa používajú rovnaké vecné obsahy, ako v nejakom inom texte. Každý obraz má hlboký vlastný obsah a až potom, ako ho človek pochopí, objaví správnym spôsobom aj analógie. V každom prípade skutočne duchovne videné existuje úzka a široká brána.

Pre meditáciu je dobré, keď pozorujúci človek počiatočne a čisto prijme tento obraz, nevymaľuje si prvé predstavy príliš tak, že by ihneď veril a interpretoval, že napríklad prísna askéza predstavuje úzku bránu a cesta hýrenia a bohatého materializmu by boli širokou bránou. Text vyslovuje niečo nezávislé od chudoby a bohatstva.

Ako Matúšov obraz hovorí, cesta nestojí na začiatku a nevedie k bráne, ale začína sa bránou a vedie od nej do života alebo, ako je to vyjadrené v tragickom prípade, do záhuby. Má tu byť oslovený najvnútornejší postoj človeka so skrytou vnútornou silou rozhodovania a stanoviskom. Kto vedie pozornosť na svoju tvorbu koncentrácie, stále viac a viac dokáže túto bránu živo rozpoznať, lebo ona skutočne duchovne existuje. Úzka brána a široká cesta sú skutočne zažiteľné akoby popri sebe v cvičení meditácie a koncentrácie.

Pojmy život a záhuba musíme taktiež chápať duchovne. Pre budúcnosť sa javí vysokou mierou dôležité, aby sme pojem život, tak ako sa používa a evanjeliu, chápali duchovným spôsobom slobodne od tela. Dnes v čase limitácií je pochopenie tohto textu oveľa významnejšie, než kedykoľvek predtým.

V každom prípade by cvičiaci mal, pre spoznanie tohto textu z evanjelia, starostlivo pozorovať cvičenie koncentrácia a mal by si byť pritom vedomý, ako dôsledne a precízne dokáže zotrvať v jednej myšlienke alebo predstave objektívne a slobodne. Podľa týchto pokynov by mal vedieť vykonávať cvičenie a popri tom sa naučiť objaviť imaginatívnym spôsobom úzku a širokú bránu. Úlohou preto je zaoberať sa naďalej týmto textom. Dôležité by bolo objasnenie pojmov život a záhuba a ich duchovné vnímanie. Napokon by cvičiaci mal vedieť plynule popísať vlastnými slovami, čo predstavuje „život“ v zmysle tvorby koncentrácie.

Meditácia 62:

Zásadne je dôležité, aby meditačný obsah aktívne žil vo vedomí, slobodne ako hudba, ktorá zaznieva v éteri, lebo pokiaľ nežije, tvorba koncentrácie si vyžaduje veľmi veľa síl.

Prvou náukou je radosť a pohyb, ktorý veje smerom k meditačnému obsahu, takže cvičiaci sa nemusia príliš lopotiť svojím telom, ale svojim mentálnym rozpoložením je akoby pozdvihnutý a meditačný obsah účinkuje skutočne ako sprevádzajúce svetlo pre neho a pre svet.

Rozhodujúce a dôležité je, že cvičiaci nevychádza z niečoho takého, že by meditačný obsah priniesol do tela a do mysle, alebo že by si myslel, že by ho musel prežívať v sebe samom, uzavretý pred vyššími nadriadenými sférami. Meditačný obsah sa vysloví vtedy, keď je myslený slobodne a nejaký čas žije vo vedomí naplnený svetlom ako nadriadené Slnko. Zo samotného meditačného obsahu a iba zo samého seba a z jeho myšlienkového formy vznikne poznanie, a nie z tela. Je to myšlienkovito uchopený meditačný obsah vo svojej forme, čo sa sám zo seba rozšíri, prejaví, ktorý zažiarí a napokon späť pôsobí na telo.

V tomto procese je vnímateľný anjel (nie archanjel), lebo spôsobí, že z meditačného obsahu dosiahne na citový život človeka a nanovo ho oživí. Ešte raz: Cvičiaci musí vedieť, že meditácia a následné poznanie nikdy nesmie prísť z vlastného orgánového stavu, ale z meditačného obsahu, pozdvihnutého do koncentrácie a pozornosti. Úzka a široká brána preto hovoria akoby samé od seba iba vtedy, ak sú dostatočne slobodné a trvale myslené, a človeku darujú prostredníctvom duchovného pôsobenia anjela citové vnemy bohaté na poznanie. Cesta koncentrácie ide zhora nadol.

Cvičiaci musí tento vzťah telesne slobodnej účinnosti meditácie spoznať, v koncentrácii ho zachovávať a nakoniec vedieť ho odlíšiť od vôľových a orgánových túžob tela. Bolo by dôležité, aby ten, kto pestuje túto meditáciu, vedel podložené a odborne vysvetliť rozdiel, či svetlo žiari zhora alebo zdola znepokojujúco účinkuje orgánové bytostné pôsobenie.

Úzka brána, ktorá sa spomína v evanjéliu, nie je ničím iným, ako bezprostrednou silou vedomia, silou duše vedomej, ktorá vyformováva myšlienku z myšlienky samotnej a svojou cestou ju vedie k vývoju. Tento proces sa nachádza v šiestom centre, tzv. ajna-čakra (adžna čakra). Rudolf Steiner píše, že jednotlivec v tomto centre na základe tvorby myšlienky dokáže viesť

éterické telo. (Pozri k tomu tiež meditačný obsah 52.) Naproti tomu široká brána rovnako musí tiež existovať v živote. Nemusí ihneď viesť do záhuby, ako je to výrazne a drasticky uvedené v evanjeliu, ale vedie k strate seba samého a nie ku skutočnému posilneniu v myšlienkach. Svetlo, ktoré by mohlo vzniknúť prostredníctvom koncentrácie, sa veľmi ľahko odvedie preč prostredníctvom interpretácií, všeličoho priloženého, asociácií a unáhlených nedbalostí v telesne naviazanej sfére, to znamená v najnižších častiach astrálneho tela. Až do toho momentu, kedy myšlienka celkom dospeje k zrelosti, musí cvičiaci vydržať a meditáciu dlhšiu dobu opakovať.

Pomocou meditácie na úzku bránu a v protiklade k tomu na širokú bránu, príde človek asi k takýmto poznatkom: Zo širokej cesty sa pomaly formuje nová myšlienka. Táto sa centruje a tvorí v istom zmysle akýsi substrát toho podstatného, čo sa v narastajúcej miere zreteľne odlišuje od toho nepodstatného. Koncentrácia je vývinová cesta duchovného nastávania, pôsobenia myšlienky až po jej čo najlepšiu zrelosť a poznanie. Je porovnateľná s cestou, ktorá bola predkladaná v skorších meditáciách, aby sa dobrá a použiteľná idea stala ideálom, aby dospela k poznaniu a nakoniec k sociálnej schopnosti a zdieľateľnej praxi. „Koncentrácia tvorí“, ako som napísal v „Cvičeniach pre dušu“ a v „Novej jogovej vôli“, „jemnú oddeľujúcu stenu, ktorá oddeľuje svetlo od temnoty.“ Keď človek vchádza úzkou bránou a vydrží cestu tvorby koncentrácie prostredníctvom všeobecne dobrého stanovenia si cieľa a opakovania, rozvinie svetlé a mocné duševné rozpoloženie pomocou myšlienky. Sám sa stáva myšlienkou, najskôr čisto v rovine predstáv, nakoniec v rovine citových vnemov a na záver sa táto myšlienka stane súčasťou jeho osobnostnej štruktúry. (Pozri k tomu manas, budhi, atman v „Kozmos a človek“ alebo duchovné ja, životný duch a duchovný človek u Rudolfa Steinera). Človek na základe tohto dokáže skutočne bezprostredne pôsobiť silami vedomia na blížnych. Bude duchovne činný prostredníctvom myšlienky alebo, ak to vyjadríme inak, prostredníctvom vytvoreného meditačného obsahu.

V nastávajúcom čase si má cvičiaci ešte raz zobrať na pozorovanie úzku a širokú bránu a v celom rozsahu má vedieť vysvetliť cestu, ako ju v meditácii musí organizovať zhora nadol. Najlepšie, ak si zoberie papier a naskicuje priebeh cvičenia, takže mu odborne a bez rozporov dokáže rozumieť. Meditácia v žiadnom prípade nie je hľadanie bez orientácie a tápanie v temnote. Cvičiaci musí naozaj vedieť, čo robí a ako to robí. To mu dá silu pre životné nasmerovanie. Aké tu vznikajú chyby a aké sú tu potreby? Ako človek obrazne prežíva úzku bránu, ako prežíva širokú bránu? Je rozpoznanie rozdielu telesne slobodného a telesne naviazaného dostatočné alebo človek už nemusí viac stále znova dosahovať poznanie a dlhšiu dobu ho udržiavať, aby sa mohlo stať časťou jeho duše?

Meditácia 60, 61 a 62

Napísal Administrator

Nedeľa, 29 November 2020 02:03 - Posledná úprava Sobota, 23 December 2023 02:18

[meditácie 58, 59](#) < späť [zoznam meditačných obsahov](#) vpred > [meditácie 63, 64, 65, 66, 67](#)